

Til: Kunnskapsdepartementet
Fra: HLF (Hørselshemmedes Landsforbund)
Frist: 15. august 2021

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) er en organisasjon for landets hørselshemmede med 67 500 medlemmer. Hørselshemmede barn går i vanlig skole, men har behov for universell utforming og tilrettelagt undervisning. Viktig for disse når det gjelder læring er lærerens kompetanse og holdning, teknisk tilrettelegging, fysiske og psykososiale forhold.

Forslag til nye forskrifter om barnehageverksemd og grunnskole og vidaregåande opplæring i Longyearbyen.

Departementet foreslår to nye forskrifter «forskrift om barnehageverksemd i Longyearbyen og forskrift om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen. Forslaga er utarbeidde med utgangspunkt i norsk Svalbardpolitikk. Behovet for avklaringer av hvilke regler som gjelder for tilbud om barnehage og grunnopplæring i Longyearbyen, er bakgrunnen for at Kunnskapsdepartementet sender forslag til ny forskrift på høring».

Forslaget begrenser retten til spesialundervisning til et absolutt minimum og tvinger i praksis familier til å flytte raskt hvis barnet skal få nødvendig hjelp. Det fremstår som uklart hvem som skal havne «innenfor og utenfor» den mulige nye standarden. Frykten for å sorteres ut, og måtte flytte fra Svalbard, kan i verste fall føre til at barn og foreldre i fremtiden vil forsøke å skjule vansker og behov, og kan sette individer og grupper opp mot hverandre.

HLF mener:

HLF støtter FFO (Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon) sin konklusjon i deres høringsuttalelse, og mener at dagens regelverk bør opprettholdes med en tydeliggjøring om at man skal strekke seg langt for å få på plass et tilbud. I forarbeidene bør det presiseres at det må hentes inn støtte fra fagmiljøer på fastlandet før vilkåret om «så langt som mulig» og «etter forholdene» kan anses som oppfylt. Dagens utgangspunkt er at reglene etter opplæringsloven og barnehageloven «så langt det passer», «etter forholdene» og «intensjonene i loven er styrende».

Overgangsordninger. Dersom forskriften likevel innføres i sin nåværende form må det etableres overgangsordninger, ad punkt 4.6 i høringsnotatet. Dersom forslag til forskrift gis "tilbakevirkende kraft" vil det rokke ved familiers forutsetninger for å bosette seg på Svalbard, og de familier som har planlagt ut fra gjeldende regelverk og praksis må få god tid til eventuelt å finne andre løsninger, med *et minimum* på ett barnehage-/skoleår.

HLF er svært bekymret for barn med særlige behov og deres familier i Longyearbyen hvis forskriftene går gjennom som de er lagt frem, og vi kan ikke se at dette er til barnets beste. Vi nevner i det følgende punkter vi er spesielt bekymret for, og som vi ber om at det tas en ny vurdering på:

1. Barnehage

- *Ikke individuell rett til barnehageplass.*

- *Prioritet for barn med nedsatt funksjonsevne skal ikke gjelde.* Barnehageloven § 18 skal ikke gjelde for LLs¹ barnehagevirksomhet. Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier har generelt et større behov for barnehageplass enn andre uten utfordringer.
- Retten til spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven § 31 skal *ikke* gjelde for LLs barnehagevirksomhet. LL gis her en klar hjemmel for en diskriminering av barn som anses å være i strid med konvensjonsnedfelte barne- og menneskerettigheter. Økonomiske argumenter og vanskeligheter med å skaffe riktig kompetanse anses ikke gyldig for å begrense tjenestetilbudet i fastlands-Norge.
- *PP-tjenestens rolle som sakkyndig instans i § 33 første ledd skal ikke gjelde.* Derimot mener departementet det kan være hensiktsmessig at PP-tjenesten har en rolle på barnehagefeltet knyttet til bistand til barnehagene, jf. § 33 andre ledd. Dette dekker ikke tilstrekkelig opp for at retten til spesialpedagogisk hjelp ikke skal gjelde i Longyearbyen.
- § 37 om tilrettelegging av barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne skal ikke gjelde for LLs barnehagevirksomhet.
- Det vil ikke tilrettelegges for opplæring av tegnspråk (§38) og ASK (§39) dette er også foreslått når det gjelder grunnskole og videregående.

2. Grunnskolen:

- Når barnets behov går ut over LLs plikt til å tilby spesialundervisning, har ikke barnet rett til grunnskoletilbud i regi av LL. I slike tilfeller må foreldrene sørge for at retten til opplæring oppfylles andre steder, noe som antagelig innebærer at man må flytte.²
- Departementet foreslår at inngangsvilkåret for elevers rett til spesialundervisning i grunnskolen i Longyearbyen skal være at eleven bare har behov for mindre eller moderat tilrettelegging av opplæringen, jf. Forslag til forskrift § 7 første ledd. Dette betyr at en tommelfingerregel vil være at dersom tilretteleggingen i hovedsak kan gjennomføres innenfor elevens vanlige gruppe med de personalressursene som vanligvis er tilknyttet denne gruppen, er tilretteleggingen å regne som mindre eller moderat. Spesialundervisning er noe annet og noe mer enn ordinær opplæring eller intensiv opplæring, jf. opplæringsloven §§ 1-3 (tilpasset opplæring) og 1-4 (tidlig innsats 1-4 trinn).
- Departementet foreslår dessuten at retten til spesialundervisning begrenses av den kapasitet og kompetanse som LL rår over. Kapasitet og kompetanse vil naturlig nok variere over tid, og vil skape ytterligere usikkerhet for foreldre og barn.

3. Videregående opplæring

- Departementet vil videreføre at LL ikke har plikt til å drive videregående opplæring.
- Departementet mener at disse reglene i kapittel 4 ikke skal gjelde i Longyearbyen: - lærlingers tilgang til PP-tjeneste (§ 4-2 fjerde ledd) - lærekandidaters rett til spesialundervisning (§ 4-2 femte ledd)
- Departementet foreslår at reglene i opplæringsloven kapittel 4A (Opplæring spesielt organisert for voksne) ikke skal gjelde i Longyearbyen. Selv om dette utgjør en forskjell mellom tilbudet i Longyearbyen og i Fastlands-Norge mener departementet at dette ikke utgjør ulovlig forskjellsbehandling. Dette gjelder også ungdom mellom 16 og 18 år som trenger grunnskoleopplæring.

Forslaget vil spesielt ramme funksjonshemmede barn og unge, herunder hørselshemmede barn og unge. HLF ber om en ny vurdering av forslaget, og spesielt punkter vi har tatt opp ovenfor.

---

¹ Longyearbyen lokalstyre (LL) ble etablert 1. januar 2002, er et eget rettssubjekt og representerer en innføring av lokaldemokrati på Svalbard tilpasset de stedlige forholdene og den særskilte samfunnsstrukturen.

² Departementet legger til grunn at en beslutning om ikke å ha rett og plikt til grunnskoleopplæring etter forslaget til § 4 tredje ledd, vil være et enkeltvedtak. Enkeltvedtak kan påklages etter forvaltningslovens regler

Ta gjerne kontakt om det er spørsmål til vårt høringssvar.

Med vennlig hilsen HLF

Henrik Peersen

A handwritten signature in black ink that reads "Henrik Peersen". The signature is written in a cursive style and is positioned on a white background.

Generalsekretær HLF

Marit Skatvedt

A handwritten signature in black ink that reads "Marit Skatvedt". The signature is written in a cursive style and is positioned on a white background.

Seniorrådgiver HLF